

Nr 33.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av mark från kronoparken Åsen för utvidgning av akademiska sjukhusets i Uppsala tomt; given Stockholms slott den 13 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anför chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Engberg följande:

För beredande av erforderligt utvidgat tomtområde för nybyggnadsarbeten vid akademiska sjukhuset i Uppsala medgav 1914 års senare riksdag, på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning, i samband med beviljande av anslag till sjukhusets ny- och ombyggnad, att till utvidgning av sjukhusets tomt finge från kronoparken Åsen och Uppsala slottsjord under vissa närmare angivna villkor till Uppsala universitet utan ersättning upplåtas ett å företedd planritning utmärkt område av tillhoppa 101,2 ar.

Sedermera medgav 1922 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts i pro-

position nr 165 därom framställda förslag, att till utvidgning av sjukhusets tomt finge från nämnda kronopark och slottsjord till universitetet mot den nedskrivning av domänfonden, som av Kungl. Maj:t prövades skälig, överlåtas ett å företedd kartskiss utmärkt område om tillhoppa 26,83 ar, under villkor dels att betryggande åtgärder av universitetet vidtoges för förekommande av ras å angränsande mark, dels att, till förekommande av olyckshändelse, stängsel eller bröstvärn på universitetets bekostnad uppsattes utmed den vid gränsen för området befintliga vägen, dels ock att, sedan sagda område blivit genom universitetets försorg i behörig ordning kartlagt och å marken avrösat, kopior av vederbörande kartor med tillhörande handlingar överlämnades till domänstyrelsen.

Fråga har nu uppkommit om upplåtande av ytterligare område från kronoparken Åsen för utvidgning av sjukhustomten. I skrivelse till det större konsistoriet vid universitetet i Uppsala har universitetets medicinska fakultet, med bifogande av kartskiss över vissa sjukhuset angränsande områden, hemställt om utverkande av upplåtelse till sjukhuset av stadsägan 670, Pilhagen, vilken ingår i kronoparken. Fakulteten har därvid anfört:

Inom den närmaste framtiden kommer det att för universitetet yppa sig möjlighet att, i samband med de av statsmakterna beslutade åtgärderna för utvidgande av den slutna sjukvården för sinnessjuka, genom statens försorg erhålla en psykiatrisk klinik. Redan nu har emellertid fakulteten ansett sig böra upptaga frågan om tomt för denna blivande klinik, och i samband därmed har den upptagit hela frågan om säkerställandet av utrymme för en framtida utveckling av universitetets sjukvårdsinrättningar. Även om flera av dessa framtida utvidgningar först i en tämligen avlägsen framtid torde bliva möjliga, har det nämligen synts fakulteten lämpligt att redan nu i ett sammanhang upptaga frågan till behandling och att framställa de önskemål, vilka med arseende på byggnadsplats komma att föreligga.

De vidgningar, vilka man nu kan förutse skola bliva erforderliga, äro, utom byggnader för den nämnda psykiatriska kliniken, byggnader för vård av förlossnings- och kvinnosjukdomar, öronsjukdomar, reumatiska sjukdomar, olika former av tuberkulos samt av vanförhet. Till en mindre del torde dessa nybyggnadsbehov kunna tillfredsställas inom det nuvarande tomtområdet, men för huvudmassan av dem är en tillökning av tomtområdet nödvändig. Fakulteten har därför tagit under omprövning, i vad mån en sådan utvidgning av det nuvarande området till närliggande tomtområden är möjlig. Därvid ha dessa möjligheter befunnits vara starkt begränsade. I norr skiljes sjukhustomten av en gångväg från slottsbacken, varav de närmast liggande tomtorna äro i enskild ägo och i övrigt äro så beskaffade, att de knappast lämpa sig för sjukhusbygge, vadan någon utvidgning i denna riktning ej är tänkbar. I öster begränsas sjukhustomten av landsvägen från Svandammen till Grindstugan, vilken skiljer densamma från stadsträdgården, ett förhållande, som gör varje utvidgning i denna riktning otänkbar. Av sjukhustomtens västra gräns löper den norra delen längs den branta slutning, ovanför vilken stadsägan 658, en huvudakligast till fotbollsplan upplåten del av landshövdingens lönejord, är belägen, och i denna riktning göra markförhållandena en vidare utvidgning av sjukhustomten omöjlig.

Det återstår då blott möjlighet till utvidgningar mot söder och över den västra gränsens södra del. I söder begränsas sjukhustomten av landsvägen Svandammen—Grindstugan och skiljes av denna från ägan 690. Längs den västra gränsens södra del stöter till sjukhustomten stadsägan 670. Ingen av dessa bägge tomter är disponerad för något mera varaktigt ändamål, varför något hinder för deras åtkommande i detta avseende knappast torde föreligga; fakulteten har därför tagit deras införlivande med sjukhusområdet under omprövning. Då dessa bägge tomter emellertid ej erbjuda tillräckligt område, har fakulteten även fäst sin uppmärksamhet på den å västra sidan om landsvägen från slottet till Grindstugan belägna stadsägan nr 348.

Med avseende på stadsägorna 690 och 348 har fakulteten i särskilda skrivelser gjort framställning till konsistoriet. Vad stadsägan 670, Pilhagen, beträffar, synes den fakulteten av de ifrågavarande tre tomterna vara den, som bäst ägnar sig för ett införlivande med sjukhusets område, i det att den direkt gränsar till detsamma. Området torde hava en god byggnadsgrund och ligger så pass långt från slottet, att några rimliga invändningar knappast torde kunna göras ur stadsprofilens synpunkt mot dess bebyggande med de jämförelsevis låga byggnader, vilka här kunna komma i fråga. Området skulle utom för sjukhusbyggnader även kunna komma att lämna utrymme för promenadplats.

Efter tillstyrkan av universitetets drätselnämnd har det större akademiska konsistoriet hos kanslern för rikets universitet hemställt om utverkande, att ifrågavarande stadsäga måtte överlåtas till universitetet för angivet ändamål, och kanslern har i skrivelse den 8 september 1931 gjort framställning i enlighet med konsistoriets förslag.

Över framställningen hava yttranden avgivits av vederbörande domänintendent och Uppsala läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott såsom representant för hushållningssällskapet i egenskap av arrendator av stadsägan 670 ävensom den 30 september 1931 av länsstyrelsen i Uppsala, den 27 november 1931 av kammarkollegiet och den 1 mars 1932 av domänstyrelsen, som hört vederbörande jägmästare och överjägmästare.

Domänintendenten har meddelat, att stadsägan 670 jämte viss i landshövdingens f. d. löningsjord ingående mark enligt kontrakt den 20 februari 1925 för tiden den 14 mars 1926—den 14 mars 1936 av domänstyrelsen utarrenderats till hushållningssällskapet för ett belopp av 910 kronor, samt anfört, att något skäl att bibehålla ifrågavarande stadsäga under domänstyrelsens förvaltning icke torde föreligga.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra mot bifall till framställningen.

Uppsala läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har förklarat sig villigt avstå från dispositionsrätten av stadsägan 670 redan från och med den 1 juni 1932, om så skulle erfordras, dock under förutsättning att sällskapet bereddes ekonomisk gottgörelse efter företagen opartisk värdering för all den skada, som genom avträdan kunde komma att förorsakas hushållningssällskapet.

Kammarkollegiet har hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes — därest en överlåtelse av ifrågavarande stadsäga med äganderätt icke ansåges böra ifrågakomma, vilket avgörande förutsatte ytterligare utredning, innefattande vär-

dering av området m. m. — vilja på det sätt bifalla förevarande framställning, att stadsägan finge för angivna ändamål upplåtas till universitetet att av universitetet under nyttjanderätt innehavas, så länge området bleve för avsett ändamål använt och laga hinder icke mötte samt under villkor, att universitetet med nuvarande arrendatorn av stadsägan träffade överenskommelse om avstående av nyttjanderätten till området och för tiden efter utgången av nu löpande arrendeperiod för området erlade årlig avgäld med belopp, som finge av domänstyrelsen, efter vederbörandes hörande, fastställas, samt att den sålunda fastställda avgälden skulle vid början av varje ny tioårsperiod kunna av domänstyrelsen med hänsyn till då rådande förhållanden höjas; och torde Kungl. Maj:t vid bifall härtill vilja uppdraga åt domänstyrelsen att bestämma de villkor i övrigt för upplåtelsen, som kunde av styrelsen finnas nödiga och lämpliga.

Jägmästaren har anfört följande:

Ifrågavarande stadsäga 670, Pilhagen, är den avdelning, som å revirkartan över kronoparken Åsen anges med b. Uppsala stads mätningssingenjör har uppgivit ytvidden av nämnda stadsäga till 3,26 hektar, varvid den mark, som upptages av spårvägsspåret i gatan vid sydöstra gränsen, medräknats. Ytvidden av utarrenderade lägenheten Pilhagen uppges i arrendekontrakt den 20 februari 1925 till 3,9930 hektar.

Ur revirförvaltningens synpunkt finnes intet hinder mot den begärda upplåtelsen. Området ligger å åsens krön, och de tilltänkta byggnaderna torde komma att ingå i stadsprofilen.

Upplåtelsen synes icke böra rubba domänfondens rätt till arrendeavgälder intill den 14 mars 1936. Kammarkollegiets hemställan att universitetet måtte åläggas att efter sagda dag betala viss årlig avgäld står icke i överensstämmelse med de villkor, som stadgats vid de tidigare upplåtelserna till universitetet för samma ändamål den 20 april 1906, den 19 november 1914 och den 15 juni 1922, vilka samtliga skett utan ersättning. I fråga om den sistnämnda upplåtelsen stadgades även, att domänfonden i anledning därav skulle nedskrivas med skäligt belopp.

Överjägmästaren har ej heller haft något att erinra mot upplåtelsen.

Domänstyrelsen har anfört:

Stadsägan 670, Pilhagen (Blåsenhus), som av Uppsala stads mätningssingenjör beräknats omfatta en areal av 3,26 hektar, ingår i kronoparken Åsen.

Domänstyrelsen tillstyrker, att ifrågavarande stadsäga för omförmälda ändamål till universitetet avgiftsfritt upplåtes från den 14 mars 1936 på i tillämpliga delar de villkor, som stadgats i 1922 års riksdags beslut angående liknande upplåtelse från kronoparken. Därest området före denna tid skulle behöva tagas i anspråk, har styrelsen intet att erinra mot att universitetet med Uppsala läns hushållningssällskap träffar uppgörelse om övertagande av för lägenheten Pilhagen gällande arrendekontrakt.

Departementschefen.

Jag finner mig böra tillstyrka, att ifrågavarande i kronoparken Åsen ingående område, stadsägan 670 Pilhagen (Blåsenhus), överlåtes till Uppsala universitet för erforderlig utvidgning av akademiska sjukhusets tomt. Vad angår villkoren härför, ansluter jag mig till domänstyrelsens förslag, att området överlåtes under iakttagande i tillämpliga delar av enahanda villkor, som av 1922 års riksdag fastställdes för då medgiven tomtöverlåtelse. I enlighet

härmed skulle nämnda stadsäga mot den nedskrivning av domänfonden, som av Kungl. Maj:t efter vederbörandes hörande prövas skälig, avgiftsfritt överlåtas till universitetet från den 14 mars 1936, då gällande arrendekontrakt rörande området utgår. I händelse området före sagda tidpunkt skulle behövas, torde universitetet äga att träffa uppgörelse med Uppsala läns husållningssällskap såsom områdets arrendator om övertagande av arrendekontraktet för lägenheten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till utvidgning av det akademiska sjukhusets i Uppsala tomt må från kronoparken Åsen till universitetet mot den nedskrivning av domänfonden, som av Kungl. Maj:t prövas skälig, från den 14 mars 1936 överlåtas omförmälda av Uppsala stads mättningsingenjör till 3,26 hektar beräknade stadsäga 670, Pilhagen, under villkor att, sedan ifrågasvarande område blivit genom universitetets försorg i behörig ordning kartlagt och å marken avrösat, kopior av vederbörande kartor med tillhörande handlingar överlämnas till domänstyrelsen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anna Meurling.